

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺส โท

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ฟังธรรม ถ้าทุกคนกลับมาถึงชีวิตของตัวเอง แล้วถึงการเกิดและการตาย จะซึ่งใจธรรมะมาก ซึ่งมากนะ เพราะอะไร เพราะเราอยู่ในปัจจุบัน เราเกิดมาเหมือนทนายท ฟอแม่หาไว้ให้ แล้วมีมรดกมหาศาลเลย แต่ใช้กันไม่เป็น แล้วใช้กันฟุ่มเฟือยมาก

แต่ถ้าเราศึกษาประวัติศาสตร์สักหน่อยหนึ่งนะ ตั้งแต่พระจอมเกล้าฯ ออกบวช คุณิศาศนามันเป็นขนาดไหน จนทฤษฎีกับความเป็นจริงมันไม่เหมือนกันเลย จนค้นคว้านะ สิ่งนั้นต้องย้อนกลับไปก่อนว่าศาสนานี้มันเสื่อมไปๆ จนพระกับโยมจะเหมือนกัน อยู่ด้วยกันสภาวะแบบนั้น แล้วพระจอมเกล้าฯ เป็นเจ้าฟ้าออกมาบวช เป็นสภาพแบบนั้นนะ แล้วเวลาถามไปแล้วก็ตอบอะไรกันไม่ได้ ถึงต้องค้นคว้าเองนะ ค้นคว้าตั้งเป็นธรรมยุตขึ้นมา

“ธรรมยุตนิยาย” ธรรมยุตนิยายมันยุติกันที่ธรรม ยุตินะ ยุติกับสิ่งที่เป็นธรรม สิ่งที่เป็นความถูกต้อง ให้ยุติกันที่นั่น ยุติกันที่นั่นด้วยความค้นคว้าของพระจอมเกล้าฯ นะ เพราะอะไร เพราะเป็นกษัตริย์ ศึกษาขนาดนั้นก็ยังไม่เข้าใจ เห็นไหม

แต่เวลาองค์หลวงปู่มันออกมาประพาศปฏิบัติสิ มันน่าสลดใจตรงนี้ ตอนหลวงปู่มันออกประพาศปฏิบัตินะ ทฤษฎีมี เห็นไหม นี่พระโพธิสัตว์ท่านตรัสรู้เองโดยชอบ มันจะไม่มีทฤษฎี ไม่มีสิ่งใดเลย ต้องค้นคว้าด้วยเขาวนปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียเอง

แต่นี้พระโพธิสัตว์ปรารถนาเป็นพุทธภูมิ ปรารถนามาเหมือนกัน มีเขาวนปัญญาเหมือนกัน ถ้าออกนอกกลุ่มออกทางแล้วอย่างนี้ไม่ใช่ อย่างนี้ไม่ใช่ จนมาศึกษามาค้นคว้านะ ค้นคว้าขององค์หลวงปู่มันเอง นี่มีผู้ปรึกษา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์ปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

ค้นคว้าขนาดไหนมันก็มีพลังแสงสยั พลังแสงสยัแต่พิสูจน์เอา ทดสอบเอา ตรวจสอบเอา จนถึงที่สุดนะ ถึงที่สุดแล้ว เห็นไหม เวลาออกมาเผยแผ่ ตั้งแต่ถ้าสาริกา แล้วออกเผยแผ่ทางภาคอีสาน “กำลังมันไม่พอนะ กำลังไม่พอ”

คำว่า “กำลังมันไม่พอ” เวลาเราวินิจฉัยหรือวินิจฉัยโรค เห็นไหม เวลาเกิดธรรมะขึ้นมามันวินิจฉัยไม่ครบวงจรหรือ มันมีอะไรคาใจอยู่ ถึงว่า “กำลังไม่พอ กำลังไม่พอ” ทั้งหมู่คณะขึ้นไป เชียงใหม่ นะ แล้วไปสำเร็จพรรษาที่ ๓๘ กว่าที่จะสำเร็จได้สามสิบกว่าพรรษา เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเราบางองค์น้อยกว่านั้น พรรษาน้อยกว่า คือใช้เวลาน้อยกว่าเพราะมีคนชี้นำไง

แล้วเวลาวางธรรมวินัยไว้นะ เวลาบอก ครูบาอาจารย์ถ้าใครมีพรรษามากแล้วนะ ให้เด็กมันเข้ามาฝึกหัด มันจะได้มีข้อวัตรติดหัวมันไป คำว่า “ข้อวัตรติดหัวมันไป” ก็คือไม่มีหลักมีเกณฑ์ ใจว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก ให้มันแยกแยะเป็น ถ้ามันแยกแยะไม่เป็นมันออกไปเป็นเหยื่อทั้งนั้น คำว่า “เป็นเหยื่อ” เป็นเหยื่อเพราะอะไร

เพราะองค์หลวงปู่มันท่านปรารณาพุทธภูมิ เวลาท่านศึกษาค้นคว้า มันมีเหยื่อล่อตลอดทางนะ เหยื่อล่อทางโลกก็มี เหยื่อล่อทางธรรมก็มี เหยื่อล่อทางธรรมคือความสุข คือความปลื้มใจ คือความดีที่เป็นมิตร มันเป็นเหยื่อล่อทางธรรม ถ้าเป็นเหยื่อล่อทางโลกนะ เขามีความดี ความชอบ เขามีบัตร เขามีพัดยศ มีตำแหน่งหน้าที่ เขายัดเยียดให้หลวงปู่มัน หลวงปู่มันปฏิเสธหนีมาตลอด เห็นไหม มันมีเหยื่อล่อทั้งทางโลกและทางธรรม

แล้วถ้าไม่มีปัญญา ไม่มีหลักเกณฑ์ในหัวใจนะ มันจะกินเหยื่อไป แล้วมันจะออกนอกกลุ่มนอกทาง ถึงบอกว่าให้ผู้ประพฤติปฏิบัติมันมีข้อวัตรติดหัวมันไป เพื่อสิ่งที่เวลามันเจอเหยื่อล่อ มันจะได้รู้จักแยกแยะใจว่าสิ่งใดสมควรและไม่สมควร แล้ววางแบบอย่างไว้

เวลาหลวงปู่เสาร์ เห็นไหม ไปพบหลวงปู่เสาร์ อุปัชฌาภเหมือนสามเณรน้อย อุปัชฌาภเหมือนสามเณรน้อยเป็นเพราะอะไร เพราะวางข้อวัตรไว้ให้เป็นตัวอย่างแบบอย่าง แล้วห่วงใยมาก ห่วงใยว่าให้ฝึกฝนกัน ใครมีหลักมีเกณฑ์ให้คนนั้นเป็นผู้นำ ใครมีหลักมีเกณฑ์ให้คนนั้นเป็นคนวินิจฉัยว่าถูกหรือผิด เห็นไหม สิ่งนี้วางมา วางมาเพื่ออะไร? เพื่อให้เราก้าวเดิน ให้มันเป็นข้อวัตรปฏิบัติ ให้มันเป็นเครื่องดำเนิน ดำเนินขึ้นมาเพื่อเราจะเข้าถึงธรรมกัน

แล้วเวลาในปัจจุบันนะ หลวงตา เวลาพระไปกราบ พระไปทำวัตร ไปขอขมา เห็นไหม “ไม่ต้อง ไม่ต้อง ไม่ต้อง” เพราะมันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นพิธีกรรม

ท่านจะเน้นมากเลยว่า การปฏิบัติโดยพิธีกรรม การทำเป็นพิธีกรรม พิธีกรรมก็คือพิธี ไปทำกันแต่พิธี แต่หัวใจมันไม่ลงนะ

ถ้าหัวใจมันลงนะ พิธีกรรมมันเรื่องปลีกย่อย พิธีกรรมมันต้องมีไว้ มีไว้เพราะอะไร เหมือนเรา ถ้าเรามีความขอกใจ ทำสิ่งใดที่แบบว่ามันคิดขึ้นมาด้วยกิเลส เห็นไหม เราทำอะไร โดยที่เราไม่รู้ไม่เท่าทัน แล้วเราเสียใจ นี่ไปขอขมากันอย่างนี้

เวลาขอขมาต่อเมื่อมันมีปมในใจเรา ถ้าเรามีปมในใจแล้วเราขอกใจเรา เราก็ไปขอขมา ท่าน ขอขมาท่านเพื่อความสบายใจ เห็นไหม เพื่อความสบายใจ มันมีทางออกใจ ไม่ใช่ที่เรา ปฏิบัติกันไม่มีทางออก

คนมันมีผิดพลาดได้ คนเรานี้แหละ การประพฤติดุปฏิบัติ กิเลสในหัวใจมีทุกคน แล้วการประพฤติดุปฏิบัติไปมันก็มีผิดพลาดบ้าง พลังเพลอบ้าง การผิดพลาดพลังเพลอเพราะสติเราไม่สมบูรณ์ ๑. สติไม่สมบูรณ์ ๒. เรามีกิเลสในหัวใจ มีกิเลสในหัวใจนี้มันตัวเร้า แล้วมีภวาสวะ ตัวภพ เห็นไหม กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันแสวงหา มันเหยียบย่ำหัวใจ มันเหยียบย่ำหัวใจมา

ใจไม่เคยตาย แต่มันมีสถานะรับรอง คือค้นหาความทะยานอยาก มันทำของมันมา แล้วมันก็มาเหยียบย่ำที่นี่ แล้วเวลาผู้ที่มีธรรมมันไม่มี มันไม่มีที่เหยียบย่ำ มันไม่มีภวาสวะ มันไม่มีใจ ไม่มีอะไรเลย แล้วค้นหามันจะเหยียบย่ำที่ไหน ถ้าค้นหาไม่เหยียบย่ำ มันไม่มีที่เหยียบย่ำ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีอะไรเลย แต่มีอยู่ มีความรู้สึกอยู่ แต่ไม่มี สอุปาทิเสสนิพพาน ความรู้สึกมันมี ความรู้สึก ความคิดมี เพราะมันมีเศษส่วน แต่ตัวภพ ตัวจิตมันไม่มี พอตัวจิตไม่มี เห็นไหม ค้นหาความทะยานอยากมันจะตั้งอยู่บนอะไร ถ้าค้นหาความทะยานอยากมันจะตั้งอยู่บนอะไร มันตั้งอยู่บนอะไร

แต่ครูบาอาจารย์เราเวลาเทศน์ว่าการทำไมออกด้วยความรุนแรงอย่างนั้น ด้วยความรุนแรงอย่างนั้นเพราะมันเห็นโทษ เห็นไหม เวลาถึงคราววิกฤติ เราจะแก้ไขวิกฤตินั้น เพราะโลกเขาตาบอด นี่ครูบาอาจารย์เป็นดวงตา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์เสียใจมาก “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ดวงตาของโลกคือส่องทางชีวิตเรา ส่องทางทุกอย่าง ส่องทางในวัฏฏะนะ วัฏฏะนี้ส่องทางเห็นหมดเลย ตั้งแต่พรหมลงมา วัฏฏะมันวนอย่างนี้ แล้วจะพ้นจากวัฏฏะออกไปอย่างไร นี่ดวงตาของโลกดับแล้ว

ครูบาอาจารย์ของเราถึงที่สุดแล้วมันต้องมีจุดยืน จุดยืนเพื่ออะไร? เพื่อชักนำไปในทางที่ดี ถ้าทางที่ดี เห็นไหม แล้วพอถ้าทางที่ดี มรรคมันก็เป็นโลก คำว่า “โลก” แต่ผู้ที่ชักนำนั้นเป็นผู้ที่หลุดสว่าง

แต่ถ้าโลกโดยมีดับอด โลกมีดับอด โดยโลก เห็นไหม สิ่งในโลกนะ ในการแสวงหาอำนาจ แสวงหาลาภสักการะ ถ้าจะพูดถึงสิ่งใดออกไป มันเป็นการละอายใจ มันถึงเป็นข่าวลือพูดออกไปตามทางก่อน โยนหินถามทางกันไป ลือกันไป ความลือนั้นเป็นความจริงนะ

โลกนี้ความลือนั้นเป็นความจริง เพราะอะไร เพราะมันอยากได้อะไรแล้วมันพูดไม่ได้ มันละอายแก่มัน มันก็พูดเป็นข่าวลือไปก่อน แต่ความเป็นความจริง คุณติ คุณทางการเมือง เห็นไหม ข่าวลือนั้นข่าวจริงทั้งหมด ที่ลือออกมาจริงทั้งนั้นเลย แต่ถ้าข่าวลงหนังสือพิมพ์ ข่าวเป็นจริงนั้นข่าวลงหมดเลย ปลอมหมด เห็นไหม

พลิกกลับมาเป็นทางธรรม ถ้าทางธรรมนะ ความจริงกับข้อเท็จจริงมันจริงในหัวใจ คุณติในใจไม่มีสิ่งใดเลย มันเป็นความจริงทั้งหมด ข้อเท็จจริงเป็นความจริง แล้วพูดออกมาเป็นโลกทั้งหมด เห็นไหม นี่มันสมมุติ สมมุติบัญญัติ สิ่งที่ยึดกันนี้เป็นสมมุตินะ แล้วเอาสมมุติเป็นความจริง เอาสิ่งที่กระแสเป็นความจริง มันเป็นลาภสักการะ มันเป็นลาภ เป็นเลื่อมลาภ มันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ทั้งนั้นนะ มันเป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม

คุณติ ย้อนกลับไปทีหลวงปู่มั่น สิ่งในโลกนี้เขาไม่มีกัน สิ่งที่มีเป็นทฤษฎี เห็นไหม เวลาหลวงปู่มั่นออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สมเด็จพระมหาวิรวัศ อยากให้เป็นเจ้าคณะจังหวัดที่อุบลราชธานี หนีขึ้นไปเชียงใหม่ เขาจะให้เป็นผู้บัญชา เขาจะตั้งให้อยู่วัดเจดีย์หลวง หนี หนี

หนี นี่เรื่องลากลักการะทางโลกหนีตลอดคนนะ เพราะมันเป็นเรื่องโลกๆ ถ้าอยู่กับมันก็ต้องตายเปล่ากับมันไง

ถ้าเข้าไปอยู่ในป่าในเขา อยู่ที่โคนไม้ แล้วพอท่านออกมา ดูสิ เป็นผู้นำของเรานะ เป็นแบบอย่าง มีชีวิตแบบอย่าง ตรัสรู้ในป่า สะอาดบริสุทธิ์ในป่า แล้วตายในป่า มันไม่มีเรื่องของโลก ไม่มีเรื่องลากลักการะ เรื่องของวัตถุเข้ามาเจือปน มันเลยสะอาดบริสุทธิ์ แต่พอสะอาด มันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา มันเป็นผลประโยชน์

เห็นไหม เพราะว่าลากลักการะ โหมบรูชตายเพราะลากล ข่าวลือ ข่าวดิ้น ข่าวลวงต่างๆ เป้าหมายมันคือลากล ลากลักการะทั้งนั้น ถ้าเป้าหมายเพื่อลากล มันเป็นโลกไหม? มันเป็นโลกทั้งนั้นเลย มันไม่เป็นธรรม

ถ้ามันเป็นธรรม ธรรมความจริงมันอยู่ที่ไหน? ความจริงมันอยู่ที่หัวใจ อริยสัจอันนี้น่ะ ถ้าใจมันเป็นอริยสัจ ความจริงมันอยู่ที่นี้ ถ้าความจริงมันอยู่ที่นี้ มันมีความละเอียด มีความเกรงกลัว เพราะใจมันลงนะ

ครูบาอาจารย์ เห็นไหม หลวงตาท่านเจอหลวงปู่มั่นที่ไหนท่านจะกราบตลอดเลย ท่านบอกใจมันลง ถ้าลงใจนะ ขณะที่เดินจงกรมอยู่ในป่า ท่านพูดบ่อย “ถ้าไม่มีรูปเคารพ ให้ตั้งสมมุติขึ้นมาในหัวใจแล้วกราบไป กราบหลวงปู่มั่นทุกวินาที ตลอดเวลา กราบตลอดเวลา เพราะมันเป็นสิ่งที่มันลงใจ เพราะนั่งอยู่ในหัวใจ”

ไม่มีรูปเคารพมันก็ลง แต่ถ้ามีรูปเคารพจะยอมจำนนตลอด มันลงใจ ถ้าใจมันลงนี่เป็นธรรม ถ้าสิ่งที่เป็นธรรมนะ มันจะไม่มี ความขัดแย้ง ไม่มี ความโต้แย้ง จะไม่มีสิ่งใดๆ เลย

สิ่งใดๆ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่ดวงตาของโลก ชงชัชนำ ชงนำอันนั้นมันถูกต้อง เราจะไปตามชงนำอันนั้น ทำไมมันไม่ไปตามชงนำอันนั้น สิ่งนี้มันเป็นเพราะอะไรล่ะ มันเป็นเพราะว่าเรามีภวาสวะ เรามีภพ เรามีความเห็น เรามีความโต้แย้ง แต่มันไม่แสดงออกมา ถ้าแสดงออกมาก็เป็นข่าวลือๆ ข่าวลือไปทั้งนั้นน่ะ ข่าวลือเป็นเรื่องโลกๆ ไม่เป็นความจริงเลย

แต่ที่พูดเพราะให้มีจุดยืนไง คนเราต้องมีจุดยืนนะ คนถ้ามีจุดยืน เห็นไหม ธรรมะมันเกิดที่นี้ ธรรมะมันเป็นความจริงนะ มันเป็นข้อเท็จจริง แต่เพราะเรา ภาวระคืออินทรีย์อ่อนแอ มันไป

ตามสภาวะอย่างนั้นหมดเลย แล้วอ้างอิง อ้างอิงที่มา ถ้าอ้างอิงเป็นครูบาอาจารย์หมด ต้องมาจาก
ครูบาอาจารย์ แล้วครูบาอาจารย์ท่านได้พูดใหม่ เวลาขึ้นไปไม่รู้อะไรเลย คำว่า “ไม่รู้” ไม่รู้อะไร

พระอรหันต์ไม่รู้ในสมมุติบัญญัติ ลืมได้ในสมมุติบัญญัติ สมมุติณะ สวคตมณต์ก็ลืมได้ ให้
พรก็ลืมได้ เพราะมันเป็นข้อมูลในขั้นนี้ มันไม่ใช่ความจริง

**นี่ไม่มีลืมเลย ไม่ลืมในอะไร? ไม่ลืมในอริยสัจ ไม่ลืมในธรรมะกับอธรรม ธรรมะนี้ไม่ลืม
หรอก ธรรมะ อริยสัจเกิดในหัวใจ เพราะเราสร้างสมขึ้นมา**

คุณิ เราประพจน์ปฏิบัติ มรรค ๘ ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลเราก็เป็นคนรู้ของเราเอง สมาธิเราก็
รู้ของเราเอง ปัญญาเราก็รู้ของเราเอง รู้โดยกิเลสก่อน รู้โดยความผิดพลาดก่อน รู้ด้วยการลบล้าง
รู้ด้วยความเห็นที่ยังมีกิเลสเจือปน รู้ไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุดนะ

โดนหลอก กิเลสมันจะหลอกเรามาตลอดเลย แล้วเราทำของเราขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุด
ถ้ามันพ้นออกไป ธรรมะอันนี้มันอยู่ที่หัวใจ ไม่ลืมอันนี้ อริยสัจนี้ไม่มีวันลืมเลย จะพูดเรื่องอะไร
ก็แล้วแต่ ถ้ากระดิกขยับ อริยสัจจะออกมาจากหัวใจทันทีเลย

ถ้าอริยสัจออกมาจากหัวใจ เห็นไหม ทุกข์ สมุทัย สมุทัยมันไม่มี ตัณหาความทะยาน
อยากไม่มี สิ่งใดไม่มี เรื่องเป็นเรื่องโลกๆ ไม่มี พิธีกรรมไม่มี

แต่หลวงปู่มัน ท่านวางไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลัง ท่านวางไว้เพื่อศากยบุตร เพื่อคนที่จะเดิน
ตามไป แต่พอเป็นปัจจุบันมันไม่ใช่เดินตามไป มันเดินเข้าหาลาภสักการะ ถ้าเดินเข้าหาสักการะ
ก็บอกว่า “สิ่งนี้มันจำเป็น”

**หลวงตาถึงบอก มันไม่จำเป็น ไม่จำเป็น ไม่ให้ทำ เห็นไหม ไม่ให้ทำ ไม่ให้ทำ ไม่ให้ทำ
มันอยู่ที่หัวใจ มันอยู่ที่ความเป็นจริง ถ้าเป็นจริงมันเป็นอยู่แล้ว**

เรื่องกิริยามารยาทภายนอก มันเป็นเรื่องภายนอกทั้งนั้น ถ้าเรื่องภายนอก เห็นไหม ถึงว่า
เอามาเป็นเหยื่อกัน เอามาเป็นข่าวลือกัน เอามาเป็นสิ่งที่ต่างๆ กันไป เพราะมันไม่มีความสงบในใจ

ถ้าความสงบในใจ เห็นไหม หลับตาที่โคนไม้แล้วพุทโธไป ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา นี่ อริยทรัพย์นะ ทรัพย์จากข้างนอกได้มา แสวงหามา ต้องรักษามันนะ อริยทรัพย์ใช้ไหม คุณารู้ หรือว่าปัญญาไม่ต้องแบกหาม ไม่ต้องแบกหาม มันอยู่กับใจเรา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าปัญญามันเกิดจากเรา แล้วโลกุตตรธรรมเกิดจากใจเรา มันชัดเจนมาก แล้วมันลงใจ ใจมันลงนะ ดูใจลงสิ ดูหลวงปู่ลึงหลวงตาสิ เห็นเดินมานี่นั่งลงกับพื้นดินเลย มัน ลงที่หัวใจ ถ้าหัวใจลงแล้วจะไม่มีอะไรโต้แย้งแม้แต่เม็ดหินเม็ดทราย ลงหมด

แต่ถ้ามันไม่ลงนะ มันไม่ลง มันลงกิริยามารยาทภายนอก ลงโดยข่าวลือ ลงโดยลาก สักการะ แต่หัวใจไม่ลง ถ้าหัวใจไม่ลงมันจะมีความขัดแย้งตลอด เห็นไหม นี่ธรรมกับอธรรม แล้วคนถ้าอยู่กับอธรรม กระแสประชาธิปไตยฯ เสียส่วนใหญ่มันหลิวตาข้างหนึ่ง แล้วไป ด้วยกัน

แต่ถ้าจะอยู่กับธรรมะ มันต้องยืนไต่กระแสนะ...ใช่ เหนื่อย เหนื่อย ไม่อย่างนั้น ทำดีถึง ทำยากไง ทำดีทำยาก ทำดีไม่ได้ดี

ทำดีได้ดี แต่ความดีมันขัดแย้งกับกระแส กระแสคนชอบสะดวกชอบสบาย ชอบมั่งง่าย ...สะดวกสบาย มั่งง่าย นี่กิเลสทั้งนั้นนะ

แต่ของเราขยันหมั่นเพียร ความเพียรชอบ อยู่กับสัจจะความจริง เราจะอยู่กับสัจจะหรือ อยู่กับอริยสัจจะ นี่เป็นของเรานะ สัจจะกับสิ่งที่เป็นเรื่องของกิเลสตัณหา สิ่งนี้เราเลือกเอา ถ้าเรา เลือกเอาแล้ว ตอนที่เวลาเราเห็น เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน เราเห็นคนที่มีปัญญา คนที่มีเขาวนั ปัญญา เราอยากเป็นอย่างเขา แต่เวลาเราจะสร้างสมอย่างนี้ ทำไมเราไม่ทำ เห็นไหม

เวลาออกมาเคลื่อนไหว เราจะพูดกับพระบ่อยมาก เวลาท้อแท้ณะ เราบอกว่า ดูสิ พระ โพธิสัตว์ท่านต้องสร้างของท่านเอง ดูสิ กว่าจะเป็น ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านต้อง สร้างของท่านเองนะ แต่ของเรามีครูบาอาจารย์เป็นคนชี้แนะ เปิดช่องทางให้ ท่านเอาพรมาให้เรา เดินเลย เดินไปทำความดี ยังท้อแท้ ยังอ่อนแอ แล้วเราจะเกิดเขาวนัปัญญาได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เขาวนัปัญญาสิ่งที่เป็นกระแสเขาปล่อยมา มันจะแยกแยะได้ มันไม่เป็ นความจริงหรอก ความจริงอย่างนี้มันไม่เกิดหรอก มันขัดแย้งกัน เห็นไหม ธรรมะขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกขั้วจะไปในทางเดียวกัน จะไม่ขัดแย้งกัน ถ้ามีความขัดแย้งกันต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งผิดแน่นอน ไม่เขาผิดก็ต้องเราผิด ถ้าเราผิด เราก็ต้องแก้ไข

ถ้าเราไปถามพระภิกษุบาอาจารย์ เรามีอะไรขัดแย้งกัน ถ้าขัดแย้ง เราควรจะแก้ไขไหม ท่านผิดหรือเราผิดล่ะ มันก็ต้องคิด ต้องรอบคอบ ต้องหา ต้องต่อสู้กับตัวเอง เพราะไม่มีใครว่าเรา ผิดหรือถูก เราจะถูกต้องไป เห็นไหม สิ่งนี้เกิดจากการกระทำ สิ่งนี้เกิดขึ้นมาแล้วเราแยกแยะ ใช้ปัญญา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ให้เชื่อสัจจะ ความจริง ใครพูดแล้วใครได้ประโยชน์ พูดแล้วใครได้ พูดแล้วใครไม่ได้ ใครเสียผลประโยชน์ นั่นเรื่องของโลกนะ

แต่เรื่องของธรรมนะ ใครพูด ใครกระทำ กรรมทั้งนั้นนะ

กัมมทथाโท กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นการกระทำ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เอวัง